

Bogati sadovi dela naših Kolašic

Celjski dom — Dom Franje Tavčarjeve — Mariborski in Trboveljski dom — vsi ob Jadranu

V Bakarcu, 2. julija
»Kolesarice! — Z moških, pa celo z nekaterih ženskih jezikov se čisto zmika ta beseda brez simpatije, včasih tudi z nevoljo, s pomilovanjem, ki mu je primešana zaključna sovražnost.
»Kolesarice! hml smešno ženske, ki imajo menda preveč časa. Nadlegujejo moški in ženski svet, beratijo neprestano, ne da jo miru z večno novimi načrti in podjetji ter vdirajo v trgovine, urade, pisarne, vlagajo prošnje na županstva, banovino in ministere pa moledujejo. Strašne ženske!
Tako govori marsikdo o njih. Ker ne pozna njihovega delovanja, njihovega delokroga in njih uspehov. Morda so tudi »kolesarice« preveč skromne. Ne bobnajo dovolj o svojih stremiljenjih in nalogah. Ravno se pa po načelu, da naj ne ve leviča, kar daje desnica. Saj je dobrodelnost zmerom nima in se nikoli ne baha. Dobroščnost, sočutje z bedniki, pozornost in razdalje, podpiranje in moralno dvigovanje pa je najbolj značilna poteza, temeljni znak slovenskega ženstva.

bovjem dosepeš peš v Kraljevico v tri četrt ure ob levi strani zaliva, a v pičli uri si po lepi cesti na desni strani zaliva v Bakar. V Kraljevico pa prideš že v 20 minutah, ako kreneš po krajni avtomobilski cesti, ki se vzpenja sploščeno strmo navkreber, a kmalu hitro pada.
V Bakarju se tiho in mirno letovališče, kakor si idealnejšega ne morejo želeči razvrstiti. Tu uživaš morski zrak, se lahko žreš na solncu, a takoj tudi ohladiš v prijetni vodi ali senci; hkratu pa je tukaj čist, vedno svež gorski zrak, ki veje s hribov. Veliko prednost ima Bakar pred mnogimi obmorskimi letovišči s svojimi nasadi, posebno pa s svojo izvrstno strukturo, ki je morda tudi v najboljši vroči poletni dobi. Kolašice v mirnem zalivu, omreženo in zavarovano, nudi s nikoli premalo, niti prelopo vodo na tleh iz same mivke, brez vsakega kamenja, otrokom in odraslim izredno prijetno kopanje, plavanje, skakanje, solnčenje po pesku in širini belokrajnih obzidij.
Ako si botanik, najdeš povsod po pobo-

Prav tako je v Kraljevici v domu Franje Tavčarjeve, impozantni zgradbi tik ob morju. Upravlja jo ljubljanska Kolašica. Do 3. julija je bil dom najprijetnejše letovališče mnogostevilnim gostom, ki imajo vso udobnost in lastno kopališče. Kolonija deklet pripisuje 3. julija, a 2. avgusta jim sledi že kolonija dečkov. Razen vesolja na morju jim je na razpolago cela vrsta iger. Po terasah je zmerom veselo življenje, a kakor v Bakarju pod vesnim nadzorom Kolašice, ki skrbi za povsem zadovoljivo prehrano, popoln red in vzgledno disciplino. Kraljevica s svojim nadzorom, vsem, kar je potrebno za letovanje, pa s mnogimi dobrimi kremami in celo kavar- ni, s velikim prometom parnikov in tigram, ki nudi dovolj izbire tudi glede sadja, je sveda gostom vsak dan zanimivo, zmerom živahno letovišče. Lahko so ponosni ljubljanske Kolašice na svoj krasni dom! In če kdo je zaslužila Franja Tavčarjeva, najkrajša od svoje mladosti neustrojnemu vztrajni in marljivi socialni zlasti na bednike iz najnižjih vrst in deo delavna slovenska žena, da se imenuje graščini stitni dom po njej.

Toda prav bližje Bakarja in Kraljevice sta še dva doma za slovensko dečo in gošče iz vse države: v Bakarju Mariborski dom lasti Jadranske straže, uživajoč podporo mariborske mestne občine, leži krasno na pobočju na levi strani zaliva tik nad morjem. Razsežno poslopje ima prostore za

kolonije in za goste, vrti spredaj iz zadaj, nad obzidjem, pa na razpolago celo vrsto iger in igr. Kopališče leži udobno prav blizu pod pobočjem, nedaleč pa se po eobno mestno kopališče. Amfiteatralno zgrajeno mestice je čisto in z nečetimi strmi stopničkami k vsaki hiši ter s serpentinasto izpeljanimi ulicami zelo zanimivo. Ima lep park, povsod so vrtni, a tudi modernih vil, mogotnih hiš, hotelov in elegantnih prodajalen je cela vrsta. Tu je mornarska šola, star grad, stolnica iz 11. stoletja in tik nje »maza turec« — turška hiša. Lepo je v Bakarju.

Prav posebno me je zanimal nov Trboveljski dom, ki leži na višini, jedva dve minuti nad morjem. Lega je vprav divna, zračna, v polni solni svetlobi, a krasnim razgledom na morje tja do Bakarja. Trboveljski dom ima poleg skupne jedilnice 21 sob za goste, velike lepe sobe z novo opremo, veliko moderno kuhinjo, vodovod in seveda električno razsvetljavo. Oskrba je obilna in, kakor zatrjujejo gostje izvrstna. Za dečke kolonije ima dom posebno razsežno hišo z ograjenim vrtom in dvoriščem. Seveda je tudi tukaj deca pod nadzorom učitelja, glavno vodstvo in upravo pa imata Kolašica Lapornik Ana, šolska upravitelja iz Trbovelj in predsednica trboveljskega Kola ter učitelj Šušnik Mirko, takisto iz Trbovelj: dva plemenita socialna delavca.

Tako delajo naše Kolašice. Samo iz svojega letoviškega okoliša sem izkušal obrniti pozornost na njih delokrog. Ker pozornost in priznanje zaslužijo v največji meri.

Na svetu je dandanes toliko slabega in grdega, da je človek srečen, ako vidi vsaj nekaj dobrega, lepega, koristnega. In resnica ostane: naše vrle Kolašice delajo dobro, lepo in koristno! Fr. G.

Pripetila se mi je namreč neprijetna ne-zgoda. Ko sem vam šival truših, sem pozabil v vaši trušini volnino svojo gumijasto rokavico.

— In samo zato me hočete ponovno operirati? — se začudi bolnik.
— Da, — odgovori kirurg.
— Ne bodite vendar smešni! Evo vam stotaka, pa si kupite novo rokavico!

Rusi na ledeni gori izven nevarnosti

Neugodno vreme, ki je ogrozilo stanico Severni tečaj, se je poleglo. Vodja stanice Papanin je poročal v Moskvo po radiu, da piba že dobrih 24 ur močan severni veter, da se sotor kar trese pod njim. Dež tije po cele ure. Pod nami, pravi Papanin, je 4000 m globoka slana morská voda, nad nami so se pa menda odprli vodnjaki sladke vode. Pod nogami imamo snežno kašo. Močan veter je znatno pospešil premikanje ledené gore. Zanaša nas proti severni obali Grönlandije. Skrbi nas, kako bomo posušili obklo in obutev. Toda za vse te »malenkosti« življenja se na severnem tečaju ne zmerimo. Polni smo radosti in odlikovanjem, ki nam ga je podelila vlada.

Tudi na Rudolfovom otoku, kjer je baza za zvezo s stanico na ledeni gori, je bilo zelo slabo vreme. Voda je segala do hiš in skladišč, mizarska delavnica je bila deloma poplavljená. Vso posadko so mobilizirali, da izkopala v snegu odtočne kanale. Mazurukovo letalo, pripravljeno vsak hip poleteti posadki na ledeni gori na pomoč, so morali spravit na varnejše mesto. Zdaj so Rusi na ledeni gori zopet izven nevarnosti, ker se je vreme zboljšalo.

Poroka švedskega princa

V torok se je poročil v mestu Kallingu v pokrajini Östergötland švedski princ Karel z grofico Elso Rosenovo. S tem je izgubil vse pravice člana kraljevske rodbine. Toda njegov svak belgijski kralj Leopold III. mu je podelil kot poročno darilo naslov princa. Imenoval se bo Karel princ Bernadotte, njegova soproga pa princesa Elsa. Princ Karel, sin mlajšega brata švedskega kralja Gustava princa Karla Viljema, je tretji član kraljevske rodbine, ki se je zaradi ženitve z izvoljenko nižjega rodu odpovedal vsem rodbinskim pravicam.

Princ Lennart se je oženil s Karin Nisgavandsdoto, hčerko švedskega trgovca, princa Sigvarda, prestolonaslednikov sin, se je pa odpovedal v marcu 1934 vsem rodbinskim pravicam zaradi poroke s hčerko berlinskega trgovca Erika Patzakova. Princ Karel je zaposlen v veliki zavarovalnici, ker je njegov oče nedavno povsem obubožal. Star je 26 let. Njegova soproga, bivša grofica Rosenova, je 6 let starejša od njega. Ona je hči maršala švedskega dvora in njen zakon z grofom Rosenom je bil predlaskim ločen.

VAJENA JE

— Kaj poreče tvoja mama, da sva se zaročila?
— Nič se ne boj, ona se tega vedno zelo veseli.

UZALJENOST

— No, tebi se pozna, da nisi še mnogo videl na svetu.
— Oprosti, bil sem že na razglednem stolpu, razen tega sem pa dalekoviden.

DVOJNA MERA

— Papa, sestro sem pretepel.
— Sam te bodi, kako moreš biti tako srov!

— Saj sva se šla moža in ženo.

— Potem si pa junak.

KOMEDIJANTA

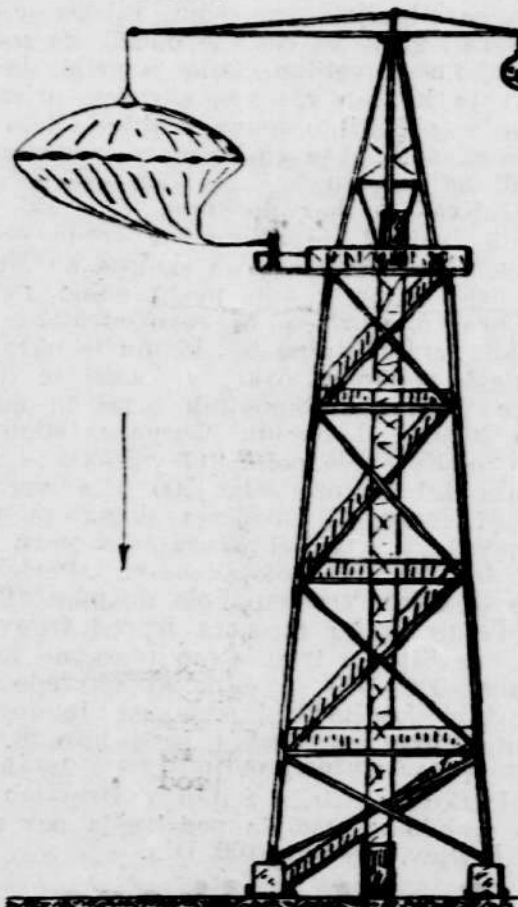
— Jaz sem komik.
— Samec?
— Ne, oženjen.

— Potem si pa v najboljšem primeru tragikomik.

Nov način skakanja s padalom

Odkrili so ga v Rusiji in služil bo dobro začetnikom, ki se hočejo naučiti skakati s prvim padalom

Skoki s skakalnih stolpov so zdaj že splošno znani kot dobro propagandno sredstvo in kot zanesljiv korak k začetnim vajam v skakanju s prvim padali. Zdjaj so prišli zopet na drugo misel, ki je tudi v marsičem zanimiva, saj lahko enako služijo začetnim vajam za poznejše skakanje s padali. Skakalec stopi na okrogel vzvišen prostor, kjer tvori podlago mreža, pod njo se pa suče vertikalni propeler na motorni pogon. Motor deluje, počasi vrteči se propeler povzroča slab zračni tok, s katerim se napne padalo, ki ga drži skakalec prosto v rokah. Ko je padalo že napeto nad skakalcem, se požene motor s polno paro. S tem nastane močan zračni vrtilinec, ki dvigne skakalca 60 do 70 m visoko.

Dosežena višina ali strop doskoka je odvisna od skakalčeve teže in seveda tudi od kapacitete motorja. Padalo se ustavi, kadar nastane ravnovesje med dvigalno silo in skakalčovo težo. V tistem trenutku zadostuje tudi neznan veter od strani, da skakalca zanes stran tako, da pade slednji istočasno kakor s prvim padalom v prostem padanju, toda brez nevarnosti, da bi se padalo ne odprlo. Med padanjem se lahko skakalec uči ravnanja s padalom, vplivati na smer padanja in paziti, da se gladko spusti na tla.

V nasprotju s skakanjem s skakalnega stolpa ima ta način skakanja dve fazi. Skakalec se najprej dviga, potem pa pada nazaj. Prvo fazo bi lahko nazvali obraten skok, ker se sicer skakalec dviga v višave, pri tem pa ima vrti kakor da pada, kajti močan zračni tok pihá od spodaj od nog proti glavi. Tako pada, potem se ustavi in zopet pada, to pot zares. Tako skakalec napravo imajo v parku kulture in počitka v Leningradu. Naprava vzbuja veliko zanimanje in služi začetnim vajam civilistov in vojaških letalcev. Model padala ima posebno obliko, nekoliko drugačno od navadnega padala. Padalo je prilagojeno navzgor usmerjenemu zračnemu vrtilincu.

Raztresen zdravnik

— No, tega sem pa že sit! — vzkligne bolnik po operaciji, ko mu strežnica prvič dovoli sedeti na postelji. — Tudi če bi mi dali milijon, bi ne dovolil več dotakniti se me.

Ta čas pa pride profesor in mrkega pogleda stopi k bolniku, rekoč:

— Zelo mi je neprijetno, toda še enkrat vas moram operirati.

Bolnik vzdigne in pravi:

— Nočem, še ene operacije bi ne prestal.

— Moram vas nujno še enkrat operirati.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Brancelin ga je v zadregi prekinil.
— Ali je moja prtljaga že tu?
— Prosim. Ker nimamo ključev, smo se morali zadovoljiti samo s tem, da smo jo spravili v sobo, toda sluga v nadstropju vam je na razpolago, ko boste odpirali kovčge. Ali naj ga dodežim samo vam?

— Bom že videl.

Ta lakoničnost ni spravila ravnatelja v slabo voljo, temveč nasprotno, še povečala je njegovo uslužnost. Vztrajal je na tem, da bo sam spremljal gosta do dvigala skozi špalir spoštljivo pozdravljajočih služabnikov. Uslužbenec v dvigalu se je Brancelinu spoštljivo priklonil in ga zaupal osobi nadstropja, zbranemu k njegovemu sprejemu.

— Gospod grof ima apartament 32, njegov prijatelj pa 33.

Razkošen apartament je obstojal iz predsobe, salona za kadičice in velike spalnice s prilagajajočo kopalko. Dnevna hč je prihajala skozi velika

33

okna, obrnjena na balkon proti zahtvu des Anges. Pohištvo in okrasitve so bili v slogu hotela, v njih se je združila udobnost s solidnostjo, nikjer ni bilo nič osebnega.

Diskretno na vratih obešeni ceniki so označevali dnevne cene. Brancelin se je kar zdržnil, ko jih je prečital.

— Lahko greste, — je dejal.

Ko je ostal sam, je omahnil v naslanjač in si zakril obraz z rokami.

— Kako gnušno je vse to! — je vzdihnil.

Tricet ura potem, ko se je bil preoblekel, je odšel h Cantaloubu. Bourjal je baš odhajal od njega žarečega obraza in si odipaval nabito poln žep.

Toda Brancelin je spoznal svoj padeč, ko se je Bourjal ozrl naglo po hodnikih, mu stisnil roko in zašepetal ves v ognju:

— Zanesite se name, gospod nadporočnik, vse pojde gladko.

III.

NEPRICAKOVAN PLEN

V Nizzi se je bližala sezona viklu.

Od svojega prihoda se je Robert de Brancelin ravnal po Cantaloubovih predpisih: izogibal se je veseljačenja in družbe. Kot mojster v diskretni reklamni je šel njegov mentor v interesu intrige tako daleč, da je naročil, naj nosijo Robertu obed in večerjo v njegovo sobo.

— Imenitno sredstvo, — je pojasnjeval, — da takoj v začetku vzbudiva radovednost. Že zdaj

ste predmet mnogih pogovorov, dragi moj. Ljudje pripovedujejo, da je prišel grof de Brancelin v Nizzo, kjer naj bi se mu zaccila rana, ki mu jo je prizadejala ljubezna. To je zelo ganljivo za občutljive duše, če igramo otožnega, potrtega in nesrečnega zaljubljenca. Igrava Octava Feuilleta.

Edini vsakodnevni Brancelinov izprehod je bila njegova pot na golobje strelšče v Monte Carlo, kamor se je vozil v lepem avtomobilu, ki ga je bil najel Cantaloubu za mesec dni. Cantaloubu je ostal zvest svojim načelom in ničesar ni storil samo na pol. Brancelin, odlični strelec, se je na strelšču takoj v začetku izkazal in že so ga prištevati med resne konkandidate za sezonsko prvenstvo. Razen tega so bile njegove obleke po svojem okusu in brezhibnem kroju prava senzacija v karnevalski zmesi nemogoče širokih hlač, spodaj zoženih v obliki banane, najrazličnejših puljrov in harmonikam podobnih telovnikov, tako dragih ekscentričnim Anglosasom.

Trat rezerviranost ne samo da mu ni bila neprijetna, temveč mu je bila celo dobrodošla, kajti oddajevala je od njega trenutek, ko mu bo treba preiti od načel k dejanjem.

Zvečer četrtega dne, ko sta bila povečerjala v salonu za kadičice, je pognal Cantaloub iz žepa magazin in ga pomolil Brancelinu, rekoč:

— Prečitajte tole, o vas pišejo.

Bila je tistega dne izdana številka »Riviera« velikega ilustriranega lista. Cela stran je bila posvečena grofu Robertu de Brancelinu, fotogra-

firanemu v strelski pozi v Monte Carlo. Fotografija so spremljale najlaskavejšé besede.

— Kaj pravite moji prozi? — je vprašal Cantaloubu.

—Kaj, vi ste...

— No, vi ste pa res velik naivnež. Pa vendar ne mislite, da je družabna rubrika neplačana. Mar ste slučajno srečali v salonih mladega reporterja, ki je vas prišel z beležnico v roki prosit dovoljenja, da bi smel zapisati med ugledne osebnosti vaše ime... Take informacije se plačujejo s čekom in po njih se ravna število vrstic.

— Toda čemu vse to?

— Uvodna reklama. Posledice se bodo kmalu pokazale, saj sem vezan s pogodbo. A to me sili povedati vam, da se mi zdaj trenutek ugoden. No, čoj bo cvetlična reduta v salonih hotela Madison. Tudi vi se je udeležite. Večerna obleka je edina, ki jo znajo tuje nositi. Pazite na svojo do najmanjših podrobnosti. Glejte, da vam ne bo moglo ljubovati nobeno žensko srce.

Cantaloubu je prepustil Brancelina njegovi tonleti in odšel, da bi se tudi sam oblekel. Ko se je čez dobro uro vrnil, je našel Brancelina v telovniku, ki je bilo treba nanj obleči samo še frak. Sedel je pa v naslanjaču, brado naslonjeno na roko in mračno, nepremično je zrl na preprogo.

— Kaj, tako daleč ste prišli?

Robert je dvignil k njemu bolestno obličje. — Cantaloubu, — je dejal tiho, — mislim, da ne bom nikoli mogel...